

ням правих кругів російської еміграції і над зближенням їх з німецькими військовими організаціями. Ця дивна на перший погляд тактика є випливом переконання англійського і французького громадянства „про невідкличний усядок польської держави, цієї французької бар'єри, котра будувалась би боронити Європу від багнетів червоної армії. На основі різних фактів, як напр. приїзду берлінського політика ген. Глязенапа, президента Союзу російських старшин в Будапешті, ми мусимо вносити, що в найближшій будучині, совітський уряд стане перед фактом утворення нового анти-більшевицького фронту від Кенігсбергу до Букаресту... Вагальні здається, що ставка на Поляків, вважається загальною програмою і західний капіталізм грає ва-банк на Німеччину і Угорщину.

Цілею ген. Глязенапа є всестороння підтримка російських старшинських організацій в Німеччині і зближення їх з німецькими подібними організаціями. З переговорів ген. Глязенапа в Бермон-том, Бискупським і іншими виходить, що черговим завданням французького уряду є створення нової добровільної армії на території Чехословаччини, Галичини і Угорщини.

Ця армія малаб в першу чергу завдання боронити по можливості сил пограниччя Східної Галичини перед біль-

шевицьким наступом, який очевидно вважається неминучим. По нашим відомостям рішення про роль при вирішенні переведення цього плану відіграв доклад голови французької місії в Варшаві, ген. Нісселя, о положенню в Польщі, який переслав він своєму уряду 23. квітня ц. р.*

Ген. Глязенап являється агентом французької дипломатії.

При кінці того цікавого більшевицького донесення читаємо: „Коли візьмемо під увагу реальні наслідки такої зміни в переконаннях французької публічної opinio і той факт, що Англія всіма методами поспирає цю нову політику — нам стане зрозумілим ясним ціле значіння тих подій. Вони можуть дуже швидко відбитися на нашій західній політиці. Перевіз армії Врангеля до Югославії є першим етапом в виступі нової анти-більшевицької коаліції, з черги трети і найбільш небезпечної з огляду на кількість і якість противників.

Донесення підписав завідувачий політичним відділом і секретар Заблудовський.

Пам'ятаю, що ара прозваний „Вид „Українського Вісника“ і Мортва презентує вантаж де Мортва Союзів Народних у Львові (Ранж 4 19.) на між. рахунок „Українського Вісника“.

Листи до Редакції.

До Хвальної Редакції „Український Вісник“.

З огляду на те, що я не хочу мати нічого спільного з варшавською „Українською Трибуною“, прошу Хвальну Редакцію не відмовити в надрукуванні слідуєчого мого листа до українського громадянства, з приводу нападів тої часописи на мене.

„Трибуна“, як офіційно так званого „уряду Петлюри“ — очевидно — має своїм завданням дискредитувати мене, а натомість вихвалити мого бувшого товариша по Директорії С. Петлюру. Лише сим можу пояснити те, що в статті „Провокатор Бойко (Морісон)“ хвалюючи представителі мої відносини до Бойка, надається мені кілька разів — без видимої потреби — титул „бувший член Директорії“, згадується „хуторянство“ та недвозначно робиться (також при сій нагоді) рекламу С. Петлюрі!

Злонамисленою клеветою є твердження, що я приїздив до себе Бойка, та призначив його своїм урядовцем для доручень, що ніби він отримав тимчасове призначення опікуватися евакуованим в Київ до Галичини майном, що користуючись такою протекцією він зумів зникнути з очей штабу Головного Отамана і т. ин.

Бойко взагалі ніколи не був ніяким моїм урядовцем і ніколи не одержував від мене ніяких призначень. Бойко явився до мене в кінці березня 1919 р. в

Здолбуніві, як уповноважений Ліквідаційною Комісією по справах військового майна, маючи відповідні урядові посвідки. Він був у відносинах з Головною Управою Постачання, яка безпосередньо була під доглядом С. Петлюри. Бойко цілком легально продавши тоді свою урядову діяльність і ні від кого я не мав відомостей про якісь злочинні вчинки його. Дбаючи про постачання армії, якою справою я завжди цікавився, я вважав своїм обов'язком вислухувати де який час доклади Бойка про вратовання складу одягу й білизни, яким він завідував, бо через існування тоді обставини цей склад міг бути розкрадений. Бойко, як чоловік зрозумілий і знаючий англійську мову, тоді — між іншим — робив деякі послуги Директорії і Уряду. Н.пр. він уряджував на свої кошти 10. квітня у Бродях прийом відпоручників американської делегації на Мірову Конференцію, Бахмана і Реглера, вишукав доброго посередника в справі перевозу полонених в Італію на Україну, вишукував способи до одержання для армії, до яких найбільш потрібних річей та ин.

Про все це добре знав С. Петлюра. За свої послуги Бойко — наскільки мені відомо — не одержував від уряду ніякої плати і довгий час не міг одержати навіть своїх власних грошей, які витратив на згаданий прийом у Бродях. Як змінилося його урядове становище як „ліквідатора“ і чи в добрий спосіб

він закінчив цю роль — мені не відомо, бо ця справа до мене не належала. Пізніше, Бойко почав виступати в Кам'янці в ролі приватного поставщика різних річей в Румунії (між иншим також і для урядовців канцелярії Головного Отамана та Директорії). З тогочасу, як він обдурив міністра Андрія Лівицького, видавши себе за делегата Паризької Конференції, — я заборонив йому вступ до своєї канцелярії. Останній раз я бачив Бойка в Директорії, після того, як він вернувшись з Румунії побитий і покалічений, приходив прохати о зворот належних йому грошей.

Дивним є, що штаб Головного Отамана (якому, як заявляє „Трибуна“ відомо було, що Бойко не інженер, а звичайний шофер з темним минулим і що допускати його до яких би то було справ небезпечно*) — обмежився тим, що встановив за ним свій догляд! А чому ж він не віддав Бойка під суд? І якою безсвідомою брехнею звучить твердження, що Бойко, користуючись своєю протекцією зумів зникнути з очей тогочасного штабу! А чи моглаб, нарешті, мати значіння взагалі тияка протекція, колиб штаб захотів це зробити? І Арештував же штаб військового міністра, у Прохурові, в березні 1919 р. цілком без підставно і в супереч з моєю протестовою: міністра шляхтич Пилипчук, отамана Капкана і др. осіб, та ще при яких обставинах? На очах у прибувшій тоді делегації Галицького Уряду і з таким непо-трібною уживанням великої збройної сили, що той арешт показався усім як

спроба державного перевороту. Ним внесено було розклад і деморалізацію в настрій державного центру, та його оточення.

Що до того-ж, що Бойко перейшов на службу до большевиків, то в тім нема великого дива! Чи-ж мало наших діячів переходило до большевиків? Бойко, прецінь, не був ніяким визначним державним мужем. Зраду повинили і такі поважні діячі, котрі мали політично громадське значіння. Зрадили-ж Директорії і народові Українському навіть деякі міністри і послы і перейшли — явно ради своїх вигод — на службу до С. Петлюри!

Зрадив і С. Петлюрі його довірливий чоловік отаман Волох і перейшов до большевиків в той мент, коли він найбільш на його надіявся! А кілька разів перескакували з одного політичного табору до другого такі тарніські „діячі“, як Олександр Ковалевський і другі, що й досі ще вигідно собі „урядують“ на шкоду Україні?...

На цім покину кінчу мою відповідь.

З поваженням член Директорії
С. Макаренко.
Відень, 7 червня 1921 р.

Просимо негайно вирішувати передплату за Червень, щоби не було перерви в висилці.

Як думають польські комуністи?

Російська комуністична преса поміщує статтю відомого польського комуніста-імперіаліста Мархлевського в справі Горішнього Шлеська. Мархлевський каже, що альянські імперіалісти вправді призначили Польщі згерманізовані простори в Західній Пруссії, однак не рішилися віддати їй Горішнього Шлеська, котрий безумовно має польську більшість. Описують звичайні кодунали з соціально-націоналістичної і буржуазно-шовіністичної польської преси про пресію німецьких капіталістів, про імітацію всенімецького духовенства і т. ин. Вправді редакція московської „Правди“ до цієї статті додає увагу, а саме, що становище Мархлевського не відповідає комуністичній ідеології, однак наглядним вразком, як думають польські комуністи нехай послужить ось цей факт: Літом минулого року, коли розпочалася більшевицька офензива, цей сам Мархлевський мав лекцію в Москві про Східну Гали-

чину. В своїй лекції доважував він, що Східна Галичина з погляду географічного, економічного, а навіть... етнографічного належить до Польщі. Присутній на лекції галицький комуніст Гарасевич, вислухавши отсі „польсько-комуністичні“ вірвання вправді не мав відваги на лекції виступити проти них, (треба жати на увазі, що товаришем Мархлевського є відомий Поляк Дзержинський, начальник всеросійської президії), але удався до його помешкання і там запитав його, як він міг говорити такі історії, що на приклад Східна Галичина належить етнографічно до Польщі. Мархлевський зовсім серйозно відповів, що він в своїй часі був в Радеківі в добрах графа Баденія і там чув „на власні вуха“, як фюрері балакали до Баденія по польськи. А це йому вповні вистарчає, щоби Східну Галичину вважати польською навіть з етнографічного боку.

Дописи з краю.

Делятин.

Погана господарка в пов. Союзі кооператив в Делятині.

Технічним директором в нашій ко-

оперативі (передше: „Спілка Торговельна — Народний Дім“) є від 1919 р. п. Михайло Білик, який прийшов до Делятина перед війною з Городенки, де працював в „Сільським Господарі“ і де о-

горія Квітки-Основяненки до Франка та Павлика, А. Чайківського та Бордуляка, Мартовича та Семанюка — який це майже непроглядний ряд зуподобників*) мужицького життя! А проте в Стефанику повне право говорити про „своє царство“. Вже ось ця неможливість, це незбагнене призначення мужицьких трагедій у Стефаника — найбільше знамено його дотеперішньої творчості взагалі — це могутня основа повної окремішності Стефаникового твору. У Франка або в Мартовича, — цих двох найгеніальніших сучасників Стефаника, — є мужицька нужда також джерелом великих артистичних подіб. Але для них це джерело стає передовсім, основою гострої суспільної критики; вони добувають з мужицьким лихоліття суму, вислід із культуральної темряви середовища та злющих затіїв ворогів мужицтва. І тому і Франко і Мартович наче кличуть до мужиків при кожній нагоді: „До світла! Закладайте читальні, не пийте, не давайтесь визискувати ні жидови ні панови, а буде вам краще!“ Хто з нас схоче нині глядіти на Франкова „В поті чола“ — виключно як на твір мистецтва? Кому прийшлоб на думку, рівнати ці олові дання з історичними думками або з поемами Шекспіра? А кілько з нарисів Мартовича осягає художницьку вершину його таки архитвору „Мужицька смерть“?

А в Стефаника ми на цих творчих вершинах майже від початку до кінця. У нього вхося буденний просвітний праці не написано ні стрічки, хоч Стефаникові твори — це першорядні пам'ятники нашого життя з кінця XIX. в. В нього кожний і найкоротший начерк — це аистрат мистецької краси для себе. Де другий такий письменник в Європі, що дав би на трьох коротеньких сторінках таке предивно потрясаюче зображення людської смерті як Стефаниковий „Сквир“? А котрий з європейських письменників замкнув теж на трьох сторінках таку глибину бідолашної дитинячої долі, як Стефаниковий „Похорон“? Може тому, задля тої чудово викінченої, з тонкістю найвишого артизму обробленої форми — Стефаникова творчість не надто багата на теми. В нього як і в Шопенгауера слід докласти на вступі: *non multum sed multa*. За це Стефаник оден з нечисленних майстрів нашої прози, тої української трудної прози! Трудної тому, що ліризм старої культури нашої духовної творчості обдарував наше слово своїм незатертим знаменем*). У Стефаника найглибшою основою нарисів є під оглядом форми здебільшого д'яльог або й монольоги („Озиминов“, „Май“). Розмальовання подій з нього тому зведено до того мінімуму опису, що його така форма допускає. А через те осягає Стефа-

ним з одного боку захоплюючи безпосередність зображення — головню майстерним приміненням мужицького говору, — а з другого боку вражаючи короткістю. „Данило чехав коло білої брами, двився в панський город, як злодій, і не важився зайти. — Ніби я знаю, чи суда можна йти, а як вибжит та даст у писк, а я відки знаю, що не даст?“ („Май“).

Стефаниковий стиль — це протівенство всякого прилизаного літературного, всякого хоробливого розчулення та сільсько-побутової сентиментальності. В нього навіть картини з природи та порівняння мають свою сувору, трагічну лінію. „Над заходом червона хмара закамінїла. Довкола неї зари обкинула свої білі пасма. І подобала та хмара на закервавлену голову якогось святого“. „Зайди мерехтіли як золоті чічки на гладкім, залізнім тоді“. „Іа горба побачив місто, що вилискувало на сонці як змій блискучий“. „Стаяла стогнала, по зівала, зі сну говорила, так тяжко дихала, як би десь глибоко в землі душилися тисячі людей“. „Катруся лежала на рухомо. Водила сухонькою рукою по лиці. Сині нігті були як її сині очі і здавалося, що по лиці вандрує багато синих очей, дивних, блискучих“. І десь там инших.

Але тепер спитаймо:

Які гадки розбуджує в читача цей дотеперішний твір нашого славного письменника, що до його артистичної будучини? Неаже справді сказатиб нам, що це його остання вершина? Я думаю, що ні. Здається, що творчий

думці Стефаника доведеться поглибити-ся в двох напрямках: В напрямі загального ідейного оанду, та в напрямі поширеного, не тільки моно- та д'яльогічного зуподоблення. Думаю, що Стефаниковим треба звернути свою силу на створення повісті.

Я це гакуся висказати тому, що дальше послідовне зображення мужицької душі по ідейній лінії тої все-руйнуючої трагедії, по лінії тої унаслідження рабства душ („Май“ — „Кле-нові листи“), не обіймалоб як слід цілості, цілої глибини нашої всенародної духовості. Миж прецінь не тільки пропаші жертви життєвої розпуги! Сам Стефаник виводить перед нас в начерках: „Данило“ — та „Такий панок“ — люди з нищою, погідністю, значить життєво вартішою духовістю. А що, як його будуча творчість зуподобнилаб нам таких Проців і Лесів, що стають у нас до очайдушної боротьби проти жорстокого призначення?

Це булоб те поглиблення, якого досі весь інтелігентний загаль очікує від Стефаника. Бо на будуче і наші історичні думи, а навіть і наш Тарас, не сміють остати одиноками документами найглибшої духовості українського народу. Мусимо доповнити їх документами гордої володарської духовості в нас, що вміла здобувати волю і вміла волювати.

А ця духовість була і є в нас досі.

*) Осього повотвору буду уживати в моїх критично-естетичних нарисах на означення німецького: *Darsteller*. Таксамо: „зуподоблювати“ (*gestalten*), „зуподоблення“ (*Gestaltung*), та подоба (*Gestalt*).

*) Приміром на це, як відомо відомо, тої наш неперозонний ліризм там, де від твору домагається строго-естетичної прози — геніальний романовий фрагмент Коцюбинського „Тися забутих предків“. Лірична настрійність, зникла тут найкраще світає торзо. — О Г.

сталися дуже немілі спомини його господарів. В 1916 р. став гром. писарем в Зарічу (коло Делятина) і там висилував селян в ріжний спосіб через 2 роки, аж вкінці надужиття пішли перед карний суд в Делятині „Z 62/18“. В. 1919 р. одержав п. Білик посаду в тут. Союзі кооператив.

В осени 1919 р. одержала Спілка 2 вагони збіжжя по ціні максимальній від 160—190 К. з городенського повіту для Гуцульщини. Та п. Білик, який поволи узурпував собі всю владу в Спілці, продав те збіжжя, кому хотів, в ціні по 400 К. (для членів), нечлени або мусили більше платити, або зовсім не дістали, а се був контингент призначений для загалу Гуцульщини. За надужиття і лхву справа та пішла перед карний суд в Делятині „Z 74/20“, а докопання в сій справі і до тепер ще не покінчено.

Щоби п. Біликові, який стало із див сам по товари, краще „гандель“ йшов, зробив він собі друку і печатку: „Powiatowy związek współdzielni, stowarzyszenie z ograniczoną poręką w Delatynie“, на таких друках і з такою печаткою виповняв в польській мові потрібні документи чи повноваження, сам їх підписував (одні з таких оригіналів є в нашій посіданню).

В падолисті і грудні м. р. зібрав М. Білик від доколичних Гуцулів на збіжжя понад пів мільона марок. Та по збіжжю не їхав він зовсім, а гроші пустив в оборот. Дотерма, коли акцію запровадження Гуцульщини дістала „Чорногора“, тоді заволодів гроші купував п. Білик збіжжя, призначене для голодуючих Гуцулів, а продавав його по лхварських цінах тут. Жидам-гандлярам (около 1 1/2 вагона).

Дня 31. грудня м. р. вислала „Чорногора“ вагон ячменю і фасолі 122 q з Городенки до Делятина і сей вагон продав п. Білик на пасок в Коломиї Жидам Крісс і Байдер. А люде ходили і чекали на збіжжя, як на спасення, бо зазначити треба, що діялось се в часі, коли доріжки шаліла, а збіжжя тяжко було дістати і люде брали би були хотіли й найлуше. Та ні збіжжя, ні звороту грошей не могли доброситися. Це дійшло до відома прокуратури в Станиславові і та зарядила арештування М. Білика, його брата В. Білика і їх посередника Жиди Зіндлі Візля. Подібно йшла також продаж цукру на картки. Цукор продавано по лхварських цінах, або давано пр. за роботу костюмів і т. п. Докопання в справі повищих надужиття

веде станиславська прокуратура до ч. Уг. 805/21. По 3 тижневій слідчій вазні ці випущено це товариство на волю до розправи.

Завдяки такій господарі п. Білика кооператива наша морально зовсім підупала, а банкрутство матеріальне мабуть слідує. Всі доколичні і місцеві селяне стратили до нашої інституції зовсім довіря і згадують її як жерело кривд. Добре було би, щоби Союз ревізійний у Львові вислав негайно кого в цілі переведення ревізії в наші кооперативи.

В. К.

Стрий.

Франківське свято.

Заходом Українського Горожанського Комітету в Стрию відбулася в четавер дая 2. червня о год. 12 в полудне в селі Народного Дому „Академія“ в 5. роковини смерті Івана Франка, в якій програму входили промова, хоріві продукції, скрипкові і сопранове сольо та вправи а) хлопців хоруговками, б) дівчат гірляндами.

Концерт випав під кожним оглядом удачно. П. на Шлапаківна, львівська консерватористка, молоденьке дівчатко, володіє скрипкою з таким знанням, що дає надію на дуже гарну будучність. Другою атракційною точкою було сопранове сольо п. Головіквіної, рівнож львівської консерватористки. П. Головіквіна, незнана у нас досі співачка, має дуже гарний матеріал, який вишує їй світлу будучність на тім полі. Побажати лише, щоби наші загал зацікавився блище сею дуже інтелігентною співачкою а дав їй можливість виразуватися, на що вповні заслугує.

Вправи хлопців з хоруговками і дівчаток з гірляндами ведені умілою рукою невиспучої п. Єзерської, випали, як завжди, претарно. Селянський хор з Добрян виступав аж два рази, виявлявся зі своєї задачі несподівано добре, так само, як і хор стрийського „Бояна“. Стрийська громада повинна бути дуже зобов'язана діригентові п. Тимчіву за його працю.

Промова д. р. Дереша про Франка була добра, однак як на Академію трохи за коротка. Декламація молодого селянина Коліуха з Нежухова „Наймит“ виголошена з чувством, зробила велике враження. Публіки міської було досить, але не було селян, на яких головню числилося. Вкінці не від річи буде згадати, що п. на Головіквіна жертвуваний го нрар відступила на наші добродійні ціли, — за що Комітет складає їй отсим щире Спаси-Біг!

Województwo Wołyńskie
Powiatowa Rada Opieki Społecznej
w Kowlu
Dnia 8. VI. 1921 r.
Nr. 18.

Do „Proswity“ w Kowlu.

Delegatura do Spraw Opieki Społecznej Województwa Wołyńskiego pismem z dnia 3 czerwca l. 144 prosi powiadomić

„Proswitę“, ażeby sprawozdania i korespondencja jej do R. O. Sp. były nadal pisane w języku polskim państwowym, ponieważ Delegatura nie posłada tłumacza dla tłumaczenia z języka ukraińskiego.
W. z. Prezes P. R. O. S. podpis nieczytelny.
Sekretarz. podpis nieczytelny.
Oсь які історії діються у нас на Волині.

РІЖНІ ВІСТІ.

Димісія Миколи Василя?

„Ржечпосполита“ доносить з Риму, що представник уряду Петлорі Микола Василько зголосив телеграфічно свою димісію. Як причину подає „Ржечпосполита“, що М. Василько „не хоче піддаватися контролі українських молодечих дипломатів“.

Союз Народів.

„After Blade“ обговорює найблище засідання Ради Союзу Народів і пише, що його найважливішою справою буде польсько-литовський конфлікт і справа аляндських островів. В справі Виленщини Рада Союзу Народів — як пише „А. Б.“ — не виявилася спосібною її поладити тоді, коли вона не представляла таких трудностей, як під цю пору. Часопис побоюється, щоби не захитано повагу Ради С. Н., коли й тим разом не вдалося би їй поладити цієї справи.

З Брукселя доносять: Іманс виїхав з Брукселя до Женевы, аби взяти участь в нарадах Союзу Народів.

Альбанія до Союзу Народів.

З Женевы доносять: До Союзу Народів наспіла телеграма альбанського уряду, в якій він звертає увагу С. Н. на відносини поміж Альбанією і Грецією та поміж Альбанією і Югославією, які представляють велику небезпеку для мира.

Остемплення паперів А. австрійського державного догугу.

Як доносять з Парижа, репараційна комісія ухвалила признати всім державам, що повстали на руїнах Австро-Угорщини 3 місячний реченець, який уможливив би їм остемплення паперів давного австрійського державного догугу по думці рішень договору в Сан-Жермені.

ТЕЛЕГРАМИ П. А. Т.

Справа Гор. Шлеска з німецькому соймі.

Берлін. „Фос. Цтг.“ доносить, що міністер заграничних справ Розен предложе важний звіт в справі заграничної політики у відповіді на інтерпелляцію відносно Гор. Шлеска, котру маєсть поставити в суботу на денному порядку. Наступ на Царгород — притокою до війни для Англії.

Вашінгтон. З Царгорода доносять, що англійське правительство повідомило турецьких націоналістів, що наступ на Царгород означатиме для англійського правительства casus belli. Доносять також, що англійська бригада виступить проти турецьких військ під Ісмет, щоби так ударити спроби націоналістів заволодіти столицею.

Скількість офіцерів чехословацької армії.

Прага. „Лідове Новіни“ доносять, що оконечно усталено число офіцерів чехословацької армії на 10.629.

На Далекому Сході.

Москва. По донесенням з Чіти, республіканські війська віднесли велику перемогу над відділами Унтера. Багато воєнного матеріалу впало в руки побідників.

Бріан про справу б. цісая Вільгельма.

Париж. В сенаті Діплярте домагався переведення дискусії над інтерпелляцією в справі санкцій предвиджених версальським договором проти б. цісая Вільгельма. В цій справі забрав слово Бріан і зазначив, що не було би казаним, щоби сенат висказував свою думку в справі, котра відноситься головню до Бельгії й Англії. Відповідішше було би заждати аж заявляться в цій справі згадані держави. Відносно справи б. цісая Вільгельма Бріан заявив, що завішення оружжя триває вже два роки, тому сенат повинен роздумати, чи справу б. цісая можна лучити з іншими справами. Згідно з заявою прем'єра дискусію над інтерпелляцією відложена.

Італійський комісар в Реці.

Обовязки начальника комісаря італійського уряду в Реці обняв майор Кості. З боку сербофільських Словенців не прийшло до ніяких демонстрацій (П. А. Т.)

Англійські війська на Босфорі.

З Лондону подають: Англійські війська які зайняли азійське побережжя Босфору, не будуть відтам відкликати.

Заявки на республіки і Туреччини.

По звісткам з Константинополя, делегації федерації трьох закавказьких республік ведуть під цю пору переговори в Карсі з представниками Туреччини.

Американські японські переговори.

Зєдинені Держави — як доносять з Вашингтону — розпочали переговори з Японією в справі острова Яп і імміграції Японців до Зєдинених Держав.

Кораблі для Чехословаччини.

З Парижа доносять, що на останньому засіданні репараційної Комісії признано Чехословаччині 223.000 тон корабельної тонажї б. німецької та австрійської торговельних флот.

Поладження справи воєнних догугів в користь Америки.

„Voss. Zig.“ довідується з Лондону, що поміж Зєдиненими Державами і союзними державами прийшло вже до порозуміння в справі звороту воєнних догугів. На основі цієї умови сплата розложена на 15 літ.

Відкинення резолюції Портера.

З Відня доносять: „Н. Фр. Пр.“ доносить з Вашингтону 15. ц. м.: Сенат відкинув резолюцію Портера в справі привернення мирного стану з центральними державами, прийняту палатою репрезентантів.

На Волині.

Ще про польонізацію українсько правосл. церкви. — Становище Еп. Дионісія. — Обурення духовенства. — Одна цілітка з Волині.

Урядовий лист п. Волинського вєводи до Кременецького Єпископа Дионісія (гл. „Український Вістник“ з 8. червня, ч. 109), й на підставі листа цього переведення в життя польськими адміністраторами в повітах Волині якогось ніби-то Єпископсько-вєводського „порозуміння“, й то переведення безоглядного, — все те акулі неаби як занепокоїло наше православно духовенство Волині. В звязку з тим, 12. червня, підчас обізду кременецьким Єпископом Єпархії, після врочистої одправи в катедрі стародавнього княжого українського міста архирейського богослуження — на авдієнцію до Єпископа з'явилася численне духовенство західних повітів Волині. Крім духовенства прибули також і представники від „Просвіти“ з міста Ковля й Володимиря та з містечка Матіїв і Турійськ. Як представники від „Просвіти“, так зарівно й духовенство висловлювалися за безкомпромісову оборону права української мови в православній церкві. Щож до узурпації власти єпископської мирянином-вєводою (ще й до цього чужої релігії), як ото — призначення й перенесення панотців, — то тут святому обуренню духовенства не було границь. Наші панотці з нетерпелістю жадають належного вияснення цих сумних фактів — втручання світської влади до справ релігії.

— „Все тог, що ніби то мною дана згода на запровадження діловодства та урядовання в українській православній церкві на польській мові, тим більш вже, що переміщення, особливож призначення на парохії нових панотців можуть одбуватися по окремому лише дозволу вєводи, — воно ні трохи не відповідає дійсности“, — так почав мову єпископ. (Далі, щоби його пояснення не стратило властивого вислову, ціле речення сказане ним — як особою з похдження Великоросом — наводимо з

московській мові.) Ето ест — ложь!.. Натомість правдою є, — проваде дані єпископ, — що 1. мая, на перший день нашого Великодня п. Волинський вєвода дійсно зробив мені в Кременіці візиту. Але тодіж таки було мною відказано, що відповіді на таке важливе питання, до речі висловлене мені на словах, да ти не можу і просив подати ці проповіді на папері, щоби я зміг їх обміркувати та порозумітися з духовенством“.

На запитання духовенства, як взагалі слід реагувати на ці незаконні вимоги щодо панотців світської влади на місцях, — єпископ Дионісій дав вичерпуючу відповідь: що у всіх справах церкви треба керуватися тільки розпорядженнями єпископа.

— „Правда, — мовить далі єпископ, що урядовий той лист вєводи Волинського, поданий кимсь до преси, а дійсно так одержав. Але зі свого боку я жадніського, відповідно тому розпорядження по єпархії не дав, навіть на якусь відповідь самому п. вєводі не збрався... Й той урядовий документ п. Волинського вєводи не є когось з православних панотців не є обов'язуючим“.

Порушивши низку інших болючих питань, як справа пересвячення церков на костіли, конечну необхідність відновлення Милецької Духовної Школи (в містечку Матіїві), мури якої Поляки захопили під сирітський захист у цілях польонізації української дітвори, — деякі з панотців зазнайомили збори ще з іншими актами „державної мудрости“ вже від повітових сатрапів. На останку представник ковальської „Просвіти“ відчитав документ, характеризуючий ліній поведінки польської влади на Волині. А щоби се не стратило своєї барви на вєводі його в польській мові:

